

Către: **Ministerul Fondurilor Europene**
În atenția: **Domnului Ministru Eugen Teodorovici**
Doamnei Director General Mihaela Toader

Ref.: Observații și recomandări cu privire la draftul de Acord de Parteneriat prezentat în
ședința de luni, 7 octombrie, a CIAP

Stimate domnule Ministru,
Stimată doamnă Director General,

În urma analizării variantei actualizate a draftului de Acord de Parteneriat, prezentat în cadrul ultimei ședințe a CIAP, vă trimitem mai jos o serie de observații și recomandări realizate împreună cu: WWF, Societatea Ornitologică Română, Fundația Alături de Voi România, Fundația TERRA Mileniul III, HHC România, FDSC, Fundația Soros și Federația Națională a Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil - FONPC. Găsiți o parte dintre aceste observații și în cadrul celor trei anexe ale acestei scrisori.

Organizațiile semnatare își exprimă disponibilitatea de a participa la întâlniri directe cu reprezentanții Ministerului Fondurilor Europene și de a oferi detalii suplimentare cu privire la observațiile și recomandările trimise mai jos.

Anexa 1. FDSC _Observații Acord de Parteneriat
Anexa 2. HHC _Observații Acord de Parteneriat
Anexa 3. Fundatia Soros - datele deschise și acordul de parteneriat

Cu stimă,
Oana Preda,
Director CeRe

În numele Coaliției ONGuri pentru Fonduri Structurale

Oana@ce-re.ro | 0723 547 870

Observații și recomandări

<p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Fundația Alături de Voi România</p>	<p>Pg. 37, Grupurile vulnerabile</p> <p>Propunem completarea listei grupurilor vulnerabile cu următoarele grupuri/subgrupuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Copii și tineri care se află în sistemul de protecție a copilului; • Tineri peste 18 ani care părăsesc sistemul instituționalizat de protecție a copilului; • Persoane afectate de boli care le influențează viața profesională și socială (ex. Persoane infectate HIV/SIDA, bolnave de cancer etc.) • Imigranți; • Victime ale traficului de persoane; • Victime ale violenței domestice; • Persoane fără adăpost; • Persoane dependente de droguri și alcool; • Refugiați și persoane care solicită azil; • Și alte grupuri vulnerabile conform Legii 292/2011 privind asistența socială.
<p>Recomandări elaborate de WWF și SOR privind cele mai stringente aspecte referitoare la integrarea și asigurarea finanțării din fondurile UE pentru măsuri de conservare a biodiversității</p>	<p>Cap. 1.1.</p> <p>PROVOCĂRI PRIVIND INFRASTRUCTURA. Transporturile.</p> <p>Transportul rutier (pg. 61)</p> <p><u>OBSERVAȚII:</u> Dezvoltarea infrastructurii rămâne una dintre prioritățile de investiție pentru perioada următoare, dar trebuie să se țină cont de faptul că există riscuri foarte mari în ceea ce privește degradarea biodiversității (cu consecințe nu doar ecologice ci și sociale și economice). Consecințele negative asupra biodiversității trebuie luate în considerare în mod corespunzător, impactul evaluat și monitorizat, iar factorii interesați (stakeholderii) trebuie implicați în toate procesele de elaborare, finanțare și implementare a viitoarelor planuri și proiecte în cadrul următoarei perioade de programare. De asemenea, pentru infrastructurile rutiere din cadrul rețelei TEN-T trebuie considerat integrarea încă din etapa de proiect a elementelor de infrastructură verde (poduri verzi, ecoducte, pasaje și tuneluri pentru circulația animalelor sălbatice etc.) care permite menținerea conectivității habitatelor naturale, precum și alocarea fondurilor necesare în perioada 2014 – 2020 pentru implementarea unor astfel de</p>

<p>măsuri.</p> <p>De asemenea, trebuie avute în vedere următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none">
- aplicarea corectă a evaluării impactului asupra mediului (EIA) pentru proiecte sau a evaluării strategice de mediu (SEA) pentru coridoarele de transport;
- analizele cost-beneficiu a proiectelor să includă costurile și beneficiile de mediu;
- fonduri alocate special pentru colectarea și monitorizarea datelor privind biodiversitatea;
- prevederea unor fonduri în bugetele proiectelor pentru participarea publicului la luarea deciziilor încă din stadiile de planificare (pentru proiectele de o anumită anvergură). <p>Transportul pe apă (pg. 63)</p> <p><u>OBSERVAȚII:</u> Chiar dacă este considerat în analiza unul dintre cele mai prietenoase cu mediul, conform datelor Agenției Europene de Mediu, transportul naval este insignifiant mai puțin poluat în ceea ce privește emisiile de CO₂ pe tona de mărfuri transportate față de celelalte moduri. Mai mult, din cauza unei flote învechite, navigația pe Dunăre contribuie la poluarea apelor fluviului într-o proporție ridicată.</p> <p>Luând acestea în considerare, prioritar pentru alocarea fondurilor UE sunt investițiile în modernizarea și dezvoltarea flotei fluviale în vederea promovării unui sistem de transport ecologic.</p> <p>Măsurile propuse de dragare pentru menținerea adâncimii navigabile pe cursul fluviului Dunărea pe tot parcursul anului, au impact ridicat asupra speciilor de pești și păsări și mai ales asupra speciilor de sturioni care sunt deja periclitate și inevitabil asupra comunităților de pescari care depind în mare măsură de resursele naturale ale Dunării. Mai mult, lucrările de adâncire a albiei fluviului vor distruge nu numai zonele umede și biodiversitatea, dar au impact și prin coborârea nivelului pânzei freatice, periclitând accesul la apă potabilă pentru populația din bazinul fluviului.</p> <p>Astfel întreaga abordare trebuie regândită pentru găsirea unor alternative viabile pentru dezvoltarea navigației și protejarea fluviului Dunărea, aplicând soluții inovatoare și tehnologii a căror eficiență a fost demonstrată, astfel încât navele să fie adaptate la cerințele fluviului, nu fluviul la cerințele navelor¹.</p>
---

¹ http://awsassets.panda.org/downloads/proiect_ispa_recomandari_wwf_1.pdf

Pe de alta parte există **lipsa sinergiei între măsurile propuse**. Capitolul “eroziune costieră” (pg 78) menționează ca principală cauză a eroziunii costiere “reducerea sedimentelor deversate în Marea Neagră de Dunăre din cauza numeroaselor lucrări de amenajare în bazinul hidrografic al Dunării”. Astfel cu atât mai mult se pune problema evitării unor măsuri de dragare care vor crește impactul asupra zonei costiere, determinând necesitatea unor investiții de sume importante pentru reconstruirea zonei de coastă.

PROVOCAREA PRIVIND RESURSELE. Energia și atenuarea schimbărilor climatice.

„Atât capacitatea instalată, cât și producția de electricitate se situează sub valorile estimate pentru resurse energetice ale **microhidrocentralelor** și mult sub valorile estimate pentru biomasă², ceea ce indică deocamdată o contribuție redusă a acestor resurse energetice la obiectivele intermediare și la cele obligatorii pentru 2020 și justifică intervenția publică” (pg 69).

Lecții învățate. Energia.

„Cu toate că cererile de finanțare de la fondurile structurale a unor proiecte în domeniul energiei regenerabile au depășit fondurile alocate inițial, mai mulți beneficiari au invocat probleme financiare din cauza prevederilor privind deducerile legate de programul de certificate verzi. În perioada următoare trebuie să se asigure complementaritatea între fondurile naționale și cele comunitare pentru obținerea celor mai bune rezultate în sensul creșterii economice” (pg 74).

„Pornind de la constatările analizei provocărilor în calea dezvoltării și ale analizei SWOT (*anexa I*), **principalele nevoi de dezvoltare** sunt:

- Creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile, cu accent în principal asupra resurselor insuficient exploatate care prezintă un interes scăzut pentru investitori” (pg 75).

Cap 1.3. **Provocarea 4 în materie de dezvoltare – „Resursele”.**

Obiectivul tematic nr. 4 -Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele (pag. 121)

---

²Vezi ANRE, tabelul 5.7.

Nevoi de dezvoltare

- „Creșterea ponderii energiei generate din surse regenerabile, cu accent în principal asupra resurselor mai puțin folosite în prezent și care prezintă un interes investițional scăzut”.

Priorități propuse pentru finanțare

- „acțiuni de modernizare și construire de noi capacități de producere a energiei electrice și termice, în special pentru tipurile de energii regenerabile insuficient utilizate în comparație cu potențialul existent (în conformitate cu PNAER) și pentru care există un interes investițional scăzut, în special prin încurajarea generării distribuite (capacități mici și foarte mici) de către toate tipurile de beneficiari (publici, privați și rezidențiali)”.

OBSERVAȚII:În pofida faptului că energia produsă de microhidrocentrale reprezintă în general o sursă de energie cu amprentă de carbon scăzută, fiind promovată ca răspuns la efectele schimbărilor climatice, rolul pe care îl poate juca în atingerea țintelor privind schimbările climatice în Europa rămâne limitat. Microhidrocentralele cu o putere instalată sub 1 MW **contribuie, în prezent, la mai puțin de 4% din producția totală de electricitate din bazinul Dunării** în timp ce reprezintă aproape 90% din numărul total de hidrocentrale³. Este important de adăugat faptul că, în privința capacității hidrocentralelor, ultimele studii ale Agenției Europene de Mediu⁴ arată că, raportat la rolul limitat pe care microhidrocentralele îl pot juca în atingerea obiectivelor europene privind sursele regenerabile de energie, „din punct de vedere al impactului asupra mediului, **impactul multor centrale de capacitate mică** poate fi **comparabil**, sau **mai ridicat** decât a unei centrale de capacitate mare”.

Multe cazuri identificate la nivel național⁵ au demonstrat că infrastructurile hidroenergetice produc efecte negative majore asupra ecosistemelor acvatice și asupra serviciilor pe care acestea le furnizează la nivel local și regional⁶.

Considerând impactul pe care îl au asupra biodiversității (în cazul microcentralelor, asupra ecosistemelor de râu),

³ ICPDR Assessment Report on Hydropower Generation in the Danube Basin

⁴Hydromorphological Alterations and pressures in European rivers, lakes, transitional and coastal waters, Thematic Assessment for EEA Water 2012 Report (The European Topic Center) http://icm.eionet.europa.eu/ETC_Reports/HydromorphAlterationsPressures_201211

⁵ http://awsassets.panda.org/downloads/7sins_on_dam_building.pdf

⁶ Brussels, 14.11.2012, COM(2012) 673 final, A Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources

infrastructuri energetice trebuie, înainte de toate, să integreze în mod corespunzător obiectivele de conservare și să asigure respectarea principiului de non-deteriorare promovat de art. 4.7. Directiva Cadru privind Apa și art.6 Directiva Habitate.

De asemenea, trebuie să se țină cont de faptul că investițiile în **anumite surse regenerabile de energie (cum ar fi microhidrocentralele) sunt deja supracompensate datorită actualei scheme de alocare a certificatelor verzi**, recompensându-se în acest fel impactul negativ asupra ecosistemelor naturale.

Programele și proiectele de dezvoltare energetică, finanțate prin viitoarele fonduri UE, trebuie să fie incluse într-un concept mai larg de dezvoltare durabilă, evaluând cu atenție în primul rând potențialul pentru investiții în eficiența energetică și prioritizând aceste investiții. În privința surselor regenerabile de energie, este necesară evaluarea fiecărui tip de resursă în funcție de întregul impact asupra biodiversității (cu o atenție deosebită asupra impactului cumulativ) și nu doar în funcție de emisiile de carbon aferente producerii energiei. Impactul viitoarelor proiecte energetice trebuie evaluat și monitorizat corespunzător, factorii interesați (stakeholderii) trebuie implicați în toate procesele de elaborare, finanțare și implementare ale acestor proiecte.

Fără o **pre-planificare responsabilă și o integrare corespunzătoare a aspectelor de conservare**, alocarea fondurilor europene împreună cu certificatele verzi, suportate de cetățenii români, vor duce la o dublă compensare a deteriorării biodiversității.

ADAPTAREA LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, PREVENIREA ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

Măsuri de prevenire și reducere a riscurilor (pg 81)

Cap 1.3. **Provocarea 4 în materie de dezvoltare – „Resursele”.**

Obiectivul tematic nr. 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor

Nevoi de dezvoltare

- „Îmbunătățirea adaptabilității României și a capacității sale de rezistență la consecințele negative ale schimbărilor climatice, în special la incidența crescută a căldurilor extreme, a secetei și a inundațiilor, în cadrul Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice” (pg 123).
- „Valorificarea investițiilor publice în adaptarea la schimbările climatice pentru a crea noi piețe, potențial disponibile pentru IMM-uri și întreprinderi sociale, în special în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale ale României” (pg 124).

Priorități propuse pentru finanțare

- „Adoptarea de măsuri structurale și non-structurale pentru reducerea riscurilor și a pagubelor produse de inundații, secetă și eroziunea solului” (pg 124).

OBSERVAȚII: **Măsurile de identificare și finanțare a soluțiilor bazate pe funcțiile și serviciile ecosistemice pentru protecția împotriva inundațiilor** (de exemplu redeschiderea/refacerea luncilor inundabile, îmbunătățirea retenției de apă, a peisajelor și a zonelor urbane) au un rol esențial pentru reducerea riscului la inundații, dar și pentru conservarea biodiversității și dezvoltarea sustenabilă a comunităților locale. Acestea se pot implementa prin alocarea fondurilor europene pentru **recostrucția ecologică a zonelor umede și refacerea luncilor inundabile din bazinul hidrografic al Dunării (inclusiv Coridrul Verde al Dunării Inferioare).**

PROTECȚIA MEDIULUI ȘI PROMOVAREA UTILIZĂRII EFICIENTE A RESURSELOR

Biodiversitatea (pg 84-86)

Cap 1.3. **Provocarea 4 în materie de dezvoltare – „Resursele”.**

Obiectivul tematic nr. 6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Nevoi de dezvoltare

- „Protejarea, conservarea, restaurarea și exploatarea rațională a patrimoniului natural al României, printre care peisajele, terenurile arabile, pădurile, apele interioare și de coastă, zonele protejate, biodiversitatea” (pg 125)

Priorități propuse pentru finanțare

- „Protejarea biodiversității prin dezvoltarea planurilor de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare” (pg 125)

OBSERVAȚII:

În ceea ce privește biodiversitatea a fost identificată ca **singură** prioritate și anume “protejarea biodiversității prin

dezvoltarea planurilor de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare”ce va fi finanțată prin Programul Operațional Infrastructură Mare. Prin “dezvoltarea planurilor de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare”se poate doar presupune că se referă la dezvoltarea de noi Planuri de Management.

Conform Acordului de Parteneriat, în România:

- a). au fost declarate aproximativ 383 Situri de Importanță Comunitară și 148 Situri de Protecție Specială. Dintre acestea au custode, 229 Situri de Importanță Comunitară și 101 Situri de Protecție Specială;
- b). 272 de planuri de management/regulamente elaborate prin POS Mediu (31 iulie 2013) în perioada 2007-2013. 21 de Planuri de Management și 36 Regulamente se află în procedura de aprobare, iar 38 Planuri de Management și 95 Regulamente se află în procedura de evaluare.

Am sesizat următoarele neclarități:

Ce se va întâmplă cu Planurile de Management (PM) elaborate care se vor găsi în etapa de evaluare/aprobare în următorii 2 ani?La analiza nevoilor ca primă necesitate este asigurarea capacității de evaluarea și aprobarea a PM, dar se omite faza de implementare a acestor PM care este esențială pentru îndeplinirea obiectivelor Natura 2000.

Astel se pune problema prin ce Program vor fi alocate fonduri pentru implementarea respectivelor PM. Conform OUG 57/2007, aceste fonduri pot proveni și de la Buget de Stat. În condițiile economice actuale, România își permite să finanțeze implementarea a 272 de regulamente/planuri de management începând cu 2015/2016?

În cadrul Acordului de Parteneriat 2014-2020 se vorbește despre plăți compensatorii, dar nu există o prioritate financiară identificată prin viitorul Program Național de Dezvoltare Rurală prin care să fie gândite asemenea plăți. Conform analizei SWOT prezentată de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în data de 4.10.2013 au fost identificate ca nevoi în principal plățile HNV, iar ca prioritate în cadrul Acordului pentru Parteneriat 2014-2020 **restaurarea, păstrarea și îmbogățirea ecosistemelor dependente de agricultură și silvicultură**. Această prioritate de finanțare este complementară celei prezentate mai sus. Fără o serie de instrumente adecvate (pachete agro-mediul, plăți HNV, plăți Natura 2000 sau similare) finanțarea oferită prin Programele Operaționale Infrastructură Mare și Dezvoltare Rurală nu își vor atinge obiectivele de mediu.

	<p>Ce se va întâmplă cu proprietarii de terenuri localizate în situri Natura 2000 cu Planuri de Management aprobate în perioada 2014-2020?</p>
<p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Fundația TERRA Mileniul III</p>	<p>Este de remarcat faptul că AP a fost substanțial îmbunătățit față de varianta inițială și că au fost integrate multe dintre propunerile și recomandările făcute. Apreciem de asemenea, faptul că măsurile de reduceri de emisii și adaptarea la schimbările climatice sunt destul de bine subliniate în document iar prioritățile și măsurile propuse corespund nevoilor.</p> <p>Cu toate acestea dorim să facem câteva observații punctuale de îmbunătățire, după cum urmează:</p> <p>1. La sub-capitolul Provocarea privind resursele – Energia și atenuarea schimbărilor climatice – pg 70.</p> <p>Considerăm că ordinea priorităților ar trebui schimbată, astfel încât conservarea energiei și eficiența energetică să primeze dezvoltării de noi capacități, fie ele și din resurse regenerabile.</p> <p>În acest fel micșorându-se și ponderea de consum a energiei din resurse regenerabile (în valoare absolută) și diminuând efortul de susținere financiară a acesteia. După cum se știe plata certificatelor verzi pentru energia din resurse regenerabile a fost sistată până în 2017, ceea ce oricum va face neatractiv acest sector în viitorul apropiat.</p> <p>2. La obiectivul tematic 7 – Promovarea unui sistem de transport durabil – pg 120, propunem să se aibă în vedere în cadrul Programului Operațional de Infrastructură Mare și măsurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de adaptare la schimbările climatice încă din faza de proiectare. Singurele măsuri de acest fel prevăzute sunt cele de la transportul urban.</p> <p>De asemenea, considerăm prioritară includerea între prioritățile POR a realizării centurilor ocolitoare a orașelor, care pot contribui atât la siguranță traficului dar și la reducerea poluării în zonele urbane, precum și implementarea unor sisteme eficiente de monitorizare și gestionare a traficului.</p> <p>3. La obiectivul tematic 5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor pg 123 – accentul este pus aproape exclusiv pe componentă de gestionare a riscurilor, lăsându-</p>

	<p>se mai puțin acoperită componentă de adaptare la schimbările climatice.</p> <p>În acest sens, menționăm faptul că deși nevoile de dezvoltare sunt bine identificate și acoperitoare, prioritățile propuse pentru finanțare sunt reduse și limitative. Propunem revizuirea priorităților și adaptarea lor la nevoile identificate, astfel încât componentă de adaptare să fie acoperită și ea.</p> <p>4. La obiectivul tematic nr. 6 - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor – pg 125, propunem la prioritățile de finanțare atât la PO IM cât și la POR măsuri de conservare și eficientizare a utilizării resurselor de apă.</p>
<p>Obiectivul tematic nr.9</p> <p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Federația Națională a Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil - FONPC</p>	<p>Pg. 112, Obiectivul Tematic nr. 9 – Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei</p> <p>Recomandare FONPC: Adoptarea unui buget național 2014-2020 cu programe de finanțare care să îmbunătățească investițiile pentru copii, în special pentru cei ce trăiesc în risc sau în sărăcie.</p> <p>Justificare :</p> <p>La nivelul Uniunii Europene numărul de copii care trăiesc în risc de sărăcie și excluziune socială a ajuns la 25 de milioane în cursul anului 2012.</p> <p>Conform studiului <i>Independent background paper prepared for the Cypriot EU Presidency Conference on Investing in Children: Preventing and Tackling Child Poverty and Social Exclusion, Promoting Children's Well-Being</i>, lansat în octombrie 2012, 48% dintre copiii României sunt la risc de sărăcie și excluziune socială, iar 78% în deprivare materială.</p> <p>În 2012 studiul World Vision România asupra sărăciei copilului din mediul rural atrage atenția asupra faptului ca 1 din 10 copii afirmă că merg la culcare flămânzi. Copil în România O diagnoză multidimensională”, UNICEF 2012 artă că 8% dintre minori traiesc in Romania la nivelul de "saracie severa", cu mai puțin de 15 lei pe zi. Astfel, România rămâne statul European cu cea mai mare rata a sărăciei copilului din Uniunea Europeană.</p> <p>Același studiu artă că : Există inegalități considerabile între copiii din România, pe toate dimensiunile bunăstării. Copiii ce provin din gospodării mai sărace, în special cei extrem de săraci care depind în mod substanțial de prestațiile sociale, acumulează dezavantaje multiple și, în consecință, au mult mai puține șanse în viață. Copiii din gospodăriile mai sărace (fie că e vorba de familiile lucrătorilor săraci, fie de cele extrem de sărace) riscă în mod</p>

clar să moștenească inegalitățile, în absența unei protecții sociale eficiente. Actualul sistem nu protejează în mod eficient copiii împotriva sărăciei.

După Bulgaria, România are unul dintre cele mai ineficiente sisteme de combatere a sărăciei. Raportul din 7 iunie 2012 al Comitetului pentru Protecție Socială *"Preventing and tackling child poverty and social exclusion and promoting children's well-being"* recomandă Comisiei Europene să facă eforturi pentru prevenirea sărăciei copilului și pentru promovarea bunăstării sale.

Obiective:

În situația actuală în care România are un procent mare de copii aflați în risc de abandon școlar, abandon familial, mortalitate infantilă este absolut necesar ca Acordul de Parteneriat să includă minim următoarele aspecte:

Obiectivul thematic nr.9 – Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei (pg. 112 doc. site).

- să prioritizeze combaterea sărăciei și excluziunii sociale a **copilului** în Programarea 2014-2020, ca parte a efortului general de reducere a sărăciei și excluziunii sociale;
- să promoveze parteneriatul în **programarea și accesarea** Fondurilor Structurale prin implicarea actorilor relevanți de la nivel național, regional și local, în special autorități publice, parteneri sociali și reprezentanți ai organizațiilor ne-guvernamentale pentru a-i mobiliza în vederea combaterii sărăciei copilului;
- să întarească cooperarea inter-instituțională și abordările intersectoriale destinate combaterii sărăciei copilului prin asigurarea colaborării între actorii cheie, în particular instituțiile implicate în educație, integrare pe piața muncii, sănătate, egalitate de șanse și drepturile copilului;
- să utilizeze complementar schemele de sprijin financiar și beneficiile cu servicii destinate în special asigurării nutriției, îngrijirii copilului pe timpul zilei, educație, sănătate, locuire transport și acces la activități socio-culturale.
- să utilizeze abordări bazate pe date din teren (evidence-based), inclusiv prin extinderea modelelor de intervenție testate și care au dovedit că au rezultate.
- să asigure cu prioritate intervenții în zonele cu riscul cel mai crescut de excluziune socială așa cum sunt ele identificate în analiză

Astfel este esențial ca un procent minim garantat de cel puțin 25 % să se aloce pentru Fondul Social European, iar în cadrul acestuia cel puțin 20% să revină incluziunii sociale, astfel încât să se poată atinge ținta sărăciei stabilită

prin Strategia Europa 2020, în special cu privire la reducerea sărăciei în rândul copiilor.

Modul în care finanțarea va acorda prioritate dezvoltării copiilor va determina nu doar gradul de impact al UE asupra eforturilor de eradicare a sărăciei, ci și cât de puternică va fi UE ca factor de decizie politică la nivel mondial și ca promotor de egalitate, drepturile omului și bună guvernare.

La pg. 112 a Acordului, paragraful: Pentru perioada de programare 2014 - 2020 sunt avute în vedere două abordări principale privind comunitățile defavorizate – se va include.

Recomandare FONPC: Adoptarea unui buget adecvat pentru dezinstituționalizare și prevenirea separării copilului de familie și pentru integrarea socială a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție specială

Justificare:

Charles A. Nelson III, Ph.D., Professor of Pediatrics and Neuroscience, Professor of Psychology in Psychiatry, Harvard Medical School Center on the Developing Child, Harvard University Richard David Scott Chair in Pediatric Developmental Medicine Research, Children's Hospital Boston a prezentat rezultatele unor studii referitoare la efectele abuzului și neglijării asupra Copilului în România și în late țări, punând accentul pe efectele asupra afectării dezvoltării creierului. Acesta a menționat că în funcție de vârsta la care copilul este abuzat sau neglijat și durata abuzului, există diverse zone ale creierului care vor avea o dezvoltare deficitară, cu efecte permanente.

Studiul condus de profesorul American la București a arătat că în cazul copiilor crescuți în instituții activitatea creierului acestora suferă reduceri dramatice. Însă în cazul copiilor inițial abandonați în instituții și apoi plasați în îngrijire familială de calitate aceste efecte negative pot fi reduse sau chiar recuperate 100% de-abia după o îngrijire adecvată de 8 ani în familie.

Obiective:

Dezinstituționalizarea trebuie să urmărească în primul rând soluțiile comunitare cele mai adecvate pentru dezvoltarea ulterioară a copilului. De aceea dezinstituționalizarea trebuie să urmărească în special soluțiile reprezentate de familia naturală, în primul rând, sau familia naturală extinsă, ca alternativă. Aceste soluții sunt

	<p>preferabile atât din punctul de vedere al calității dezvoltării ulterioare cât și din punctul de vedere al perenizării existenței familiei în psihicul copilului, favorizând astfel dezvoltarea modelului familial în educația sa. Ar fi de evitat sau de adoptat ca ultimă soluție soluțiile rezidențiale, chiar și de calibrul redus, soluții adeseori costisitoare pentru comunitate și care necesită profesioniști cu specializare înaltă, de negăsit în comunitățile mici sau izolate.</p> <p>Dezinstituționalizarea trebuie în permanență cuplată cu măsuri active de prevenire a separării copilului de familia sa, care se traduc prin sprijinirea constantă și completă a familiei prin consiliere, sprijin material sau chiar sprijin financiar. Efortul financiar în aceste cazuri este cel 30 - 50% din efortul financiar al statului în cazul îngrijirii rezidențiale sau alte măsuri de protecție specială instituite de către stat.</p> <p>În același timp este esențial ca tinerii din instituții să beneficieze de programe de integrare socio-educatională în vederea dezvoltării abilităților de viață independentă care să le asigure premisele pentru deplină integrare socială și evitarea re-victimizării la ieșirea din sistemul de protecție specială. Integrarea socială a acestor tineri ar trebui să fie monitorizată pe o perioadă semnificativă și cuplată cu măsuri de încurajare a angajatorilor în cadrul strategiilor de CSR.</p> <p>Sunt necesare măsuri afirmative pentru tinerii care părăsesc centrele de plasament în vederea integrării lor pe piața muncii și respectării drepturilor și libertăților civile. Dreptul acestora la o locuință trebuie să primeze.</p>
<p>Obiectivul tematic nr.10</p> <p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Federația Națională a Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii - FONPC</p>	<p>Pg. 114, Obiectivul Tematic nr. 10 – Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții</p> <p>Recomandare FONPC: Asigurarea participării școlare a copiilor și creșterea gradului de implicare a părinților și copiilor în evaluarea calității educației și implicit în adaptarea acesteia la nevoile copiilor</p> <p>Justificare:</p> <p>Educația este sau ar trebui să fie un serviciu de bază în orice societate. Legislația românească garantează și chiar obligă ca fiecare cetățean să participe la educație până la absolvirea a 10 clase sau până la împlinirea vârstei de 18 ani. Cu toate acestea, România are o rată de necuprindere în învățământul obligatoriu de aproximativ 5%, ceea ce arată că anual un număr de aproximativ 40.000 de copii nu beneficiază de acces la educația de bază, iar prin aceasta le sunt afectate profund șansele de participare socială și integrare pe piața muncii. Afirmările Ministrului Educației la Congresul Național de Educație din Iunie 2013 demonstrează că această problemă este cunoscută la</p>

	<p>nivel politic: "Avem 100.000 de copii în România cu vârste între 6 și 16 ani care nu se află în școală. Atenția noastră se îndreaptă în special spre învățământul obligatoriu, dar nu trebuie să picăm în plasa de a ne uita doar în școală, ci și în afara ei. Pentru că misiunea noastră nu se oprește la nivelul clasei, ci trebuie să-i căutăm pe copii în afara școlii și să-i aducem în clasă".</p> <p>Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea de mecanisme sustenabile de intervenție socio-educatională în vederea prevenirii abandonului școlar și creșterea capacității serviciilor sociale și educaționale locale de a interveni rapid în vederea readucerii copiilor care tocmai abandonează școală în învățământul obligatoriu • Crearea de programe de educație parentală în vederea susținerii dreptului copiilor la educație • Informare a părinților cu privire la educație și crearea de mecanisme fezabile de implicare a părinților și elevilor în evaluarea calității educației care să stea la baza acreditării instituțiilor de învățământ pre-universitar • Crearea de mecanisme de încurajare a tinerilor profesori să accepte posturi în zonele defavorizate (rural, cartiere sărace, etc.)
<p>Obiectivul tematic nr.11</p> <p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Federația Națională a Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil - FONPC</p>	<p>Pg. 128, Obiectivul Tematic nr. 11 – Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă</p> <p>Recomandare FONPC: Asigurarea participării societății civile la îmbunătățirea calității serviciilor publice, prin contribuția la dezvoltarea, coordonarea, implementarea monitorizarea și evaluarea politicilor și a implementării acestora în practică</p> <p>Justificare:</p> <p>România este țară din UE cu paleta cea mai săracă de posibilități de finanțare a serviciilor sociale și cu unul din bugetele cele mai mici alocate acestor servicii, din ansamblul PIB. În 2005, față de o medie de 2,2% din PIB alocat în statele membre EU pentru servicii sociale, România cheltuia doar 0,3%. În România, costurile din sistemul de</p>

	<p>asistență socială sunt alocate preponderent pentru beneficii sociale, deși s-a argumentat în nenumărate rânduri că, în lipsa completării lor cu servicii sociale, acestea nu reușesc să adreseze în mod eficient incluziunea socială a beneficiarilor sau să limiteze dependența de ajutorul financiar al statului. Și totuși, conform, Raportului statistic privind activitatea MMFPS în domeniul incluziunii sociale în primul semestru al anului 2012, valoarea totală a beneficiilor sociale plătite de Ministerul Muncii a fost de 4.155 milioane lei (993 mil. euro), din care 33.6% reprezenta alocația de stat pentru copii. Prin contrast, suma cheltuită de Minister pentru servicii sociale în aceeași perioadă a anului 2012 a fost de 17 milioane lei (3,386 mil. euro), respectiv 0,34% față de cuantumul beneficiilor sociale.</p> <p>În 2010, erau peste 1.500 de ONG-uri care ofereau servicii sociale, create pentru a acoperi o nevoie socială pe care statul singur nu are capacitatea de a o adresa: asigurarea dreptului la integrare socială a persoanelor vulnerabile. Subvențiile pentru serviciile acordate de organizații și fundații în prima jumătate a lui 2012 reprezentau 10 milioane lei (2,4 milioane Euro).</p> <p>Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea consolidării accesibilității, eficienței și calității serviciilor publice, inclusiv prin asigurarea mecanismelor de contractare în vederea prestării acestora de către sectorul privat. • Asigurarea participării cetățenilor la evaluare în vederea acreditării sau a îmbunătățirii calității serviciilor publice (educație, sănătate, protecție, administrație publică)
<p>Obiectivul tematic nr. 11</p> <p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Centrul de Resurse pentru participare publică - CeRe</p>	<p>ADMINISTRATION AND GOVERNMENT CHALLENGE (pg. 80)</p> <p><i>La lista de provocări ale reformei administrative, pe lângă cele preluate din raportul Băncii Mondiale și din analiza socio-economică, recomandăm a se adăuga:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lack of strategic approach, especially at local and county level. The strategic planning process conducted at local level in the last few years were mainly formal, without a constant concern for budgeting, implementation and participatory evaluation of progress. • Poor decision-making processes at local level. Due to their lack of capacity and know how, the local public administration (Local Councils), especially in smaller localities, takes decisions without any prior

assessment of the potential impact.

- Lack of transparency of the decision-making/policy-making process at local and central level. Lack of involvement of non-governmental stakeholders in such processes, sometimes resulting in social tension.
- Reduced understanding of the elected officials (especially in small communities) regarding their role and responsibilities, relevant legislation etc as well as reduces skills and knowledge necessary for their positions.
- Reduced capacity of the local administration (especially in small communities but not only) to deal with complex social and economic challenges – some deepened by the financial crisis: housing, access to public services, extreme poverty, etc.
- Lack of accountability of the public officials/institutions toward their constituencies;
- Lack of measures to prevent corruption and of policies to promote integrity standards (National Anticorruption Strategy 2012 – 2015).
- Lack of mechanisms to prevent corruption in the area of public procurements (National Anticorruption Strategy 2012 – 2015).

La lista de măsuri asumate de România prin Programul Național de Reformă, recomandăm să aveți în vedere și măsuri asumate de România prin Programul de Guvernare 2013 - 2016:

Ex:

- să planifice, să dezvolte și să implementeze inițiative având drept scop informarea corectă și transparentă a publicului asupra modului de lucru al administrației publice;
- să îmbunătățească gradul de implicare a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor în vederea livrării unor servicii publice de calitate. (pg 25, Programul de Guvernare)

Pentru capitolul **Development Needs** (pg. 89) avem următoarele recomandări:

- reforming of public policy, better regulation and governance, transparency and accessibility in the public administration de adăugat: “including the local public administration”
- adăugarea: increasing the accountability of the public institutions, at local and central level, toward their constituencies
- adăugarea: enhancing the democratic mechanisms of communication between the public institutions and social actors, at central and local level.
- adăugarea: developing and implementing measures to prevent corruption (especially in the area of public procurements) and policies to promote integrity standards (National Anticorruption Strategy 2012 – 2015).

1.3 SELECTED THEMATIC OBJECTIVES, AND FOR EACH OF THE SELECTED THEMATIC OBJECTIVES A SUMMARY OF THE MAIN RESULTS EXPECTED FOR EACH OF THE ESI FUNDS

Development Challenge 5 “Administration and Government” (pg. 119)

Tabelul **Developments needs/ Proposed Priorities for Funding**

La coloana development needs, recomandăm modificarea nevoii de la pct. 2 și adăugarea celor 3 priorități, așa cum este menționat mai sus.

Pentru o mai bună corelare cu provocările descrise, la coloana **Proposed Priorities for Funding** recomandăm următoarele adăugiri:

- support to increase the transparency and inclusiveness of the decision and policy making processes at local and central level, including better communication among governmental and non-governmental actors;
- support to improve the capacity of the social partners to get involved in the decision and policy making process;
- support for initiatives aiming at holding public institutions accountable to their public;
- support to enhance democratic mechanisms, such as independent monitoring of the public institutions;
- support for measures aiming at reducing corruption and developing integrity standards.

În tabelul **Expected results**, recomandăm următoarele adăugiri:

- Enhanced transparency and inclusiveness of the policy and decision making process, at local and central

	<p>level;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Increased public trust in governance; • Enhanced accountability of the public institutions toward the public, including regarding the public spending.
<p>2. Demersuri pentru a asigura implementarea eficientă</p> <p>Recomandări elaborate de:</p> <p>Fundația Alături de Voi România</p> <p>Centrul de Resurse pentru participare publică - CeRe</p>	<p>În plus față de măsurile deja identificate în document, adăugăm următoarele recomandări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea ca OIR-urile să fie acreditate ISO pe managementul calității (acest lucru ar duce la proceduri mai clare), iar referitor la proiectele implementate de beneficiari, o condiție obligatorie ar putea fi realizarea unui audit de calitate pe proiecte, așa cum e obligatoriu auditul financiar, iar aceasta să fie cheltuială eligibilă pe proiect. • De asemenea, atenție crescută pentru monitorizarea implementării proiectelor în teren (participare monitori la activitățile beneficiarilor) și mai puțin monitorizare bazată pe documente, care duce la creșterea sarcinii administrative a beneficiarului. • Componenta CIAP va rămâne aceeași cu cea din perioada de pregătire a Acordului de Parteneriat? • Clarificarea relației Autoritate de Management / Sub-comitet interinstituțional tematic.